EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

# ذم الحرص على المال والشرف

## Pericolul goanei după avere și prestigiu

Ibn Rajab al-Ḥanbalī

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Ibn Rajab al-Ḥanbalī

# Pericolul goanei după avere și prestigiu

# ذم الحرص على المال والشرف

**Institutul Tawhid**
România · 2026

Titlul original: ذم الحرص على المال والشرف
Ediția I
Ediție în limba română publicată de Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Text arab coranic: Tanzil Project, Uthmani v1.1. © 2007–2026 Tanzil Project. Licență: Creative Commons Attribution 3.0 (CC BY 3.0). https://tanzil.net. Reproducere fără modificarea textului.

# Cuprins

1 Pilda celor doi lupi ..... 1
2 Lăcomia pentru avere ..... 3
3 Goana după prestigiu ..... 10
4 Prestigiul căutat prin religie ..... 20
5 Rădăcina lăcomiei şi adevărata înălțare ..... 31
Indice ..... 41

# 1 Pilda celor doi lupi

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Cel Îndurător.

Lauda Îi aparține lui Allah, Domnul lumilor. Allah să-l binecuvânteze pe stăpânul nostru Muḥammad, familia și toți însoțitorii săi și să le dăruiască pace deplină, până în Ziua Judecății.

Șeicul, imamul și marele învățat, șeicul Islamului și unul dintre cei rămași din nobilii înaintași, Zayn al-Dīn Abū al-Faraj ʿAbd al-Raḥmān, fiul șeicului și imamului Shihāb al-Dīn Aḥmad, fiul șeicului și imamului Ibn Rajab al-Baghdādī al-Ḥanbalī — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — a spus:

Imamul Aḥmad[1], al-Nasāʾī[2], al-Tirmidhī[3] și Ibn Ḥibbān în Ṣaḥīḥ-ul său[4] au relatat de la Kaʿb ibn Mālik al-Anṣārī — Allah să fie mulțumit de el — că Profetul ﷺ a spus:

ما ذئبان جائعان أرسلا في غنم بأفسد لها من حرص

المرء على المال والشرف لدينه

*„Doi lupi flămânzi, lăsați liberi într-o turmă de oi, nu îi fac acesteia mai mult rău decât face religiei omului lăcomia sa pentru avere și prestigiu."*
**Kaʿb ibn Mālik; al-Tirmidhī**

Al-Tirmidhī a spus: *„ḥasan ṣaḥīḥ"*.

Hadithul a mai fost transmis de la Profet ﷺ și pe alte căi, de la Ibn ʿUmar, Ibn ʿAbbās, Abū Hurayrah, Usāmah ibn Zayd, Jābir, Abū Saʿīd al-Khudrī și ʿĀṣim ibn ʿAdī al-Anṣārī — Allah să fie mulțumit de ei toți.

---

1 În al-Musnad (3/456 și 460).

2 În al-Sunan al-Kubrā, după cum apare în Tuḥfat al-Ashrāf (8/11136).

3 În al-Jāmiʿ, nr. 2376.

4 După cum apare în al-Iḥsān, nr. 3228.

Le-am menționat pe toate și am discutat despre ele în lucrarea Sharḥ al-Tirmidhī.

Formularea hadithului lui Jābir este: *„Doi lupi de pradă care ajung într-o turmă ai cărei păstori lipsesc nu le fac oamenilor mai mult rău decât face religiei credinciosului iubirea de prestigiu și de avere."*

În hadithul lui Ibn ʿAbbās apare *„iubirea de avere și de prestigiu"*, în loc de *„lăcomia"*.

Aceasta este o pildă deosebit de puternică, prin care Profetul ﷺ a arătat cum lăcomia pentru avere și prestigiu în această lume strică religia musulmanului. Răul pe care îl face religiei nu este mai mic decât răul făcut unei turme de doi lupi de pradă flămânzi, care ajung noaptea între oi, în absența păstorilor, și încep să mănânce și să sfâșie.

Se știe că, într-o asemenea situație, puține oi scapă de ravagiile celor doi lupi. Profetul ﷺ ne-a înștiințat că răul pe care lăcomia omului pentru avere și prestigiu îl face religiei sale nu este mai mic decât răul pe care cei doi lupi îl fac turmei. El este fie egal, fie mai mare. Astfel, a arătat că puțin din religia musulmanului rămâne nevătămat atunci când acesta este stăpânit de lăcomia pentru avere și prestigiu în această lume, după cum puține oi rămân nevătămate după ravagiile celor doi lupi.

Prin urmare, această pildă cuprinde un avertisment cât se poate de puternic împotriva răului lăcomiei pentru avere și prestigiu în această lume.

# 2 Lăcomia pentru avere

Lăcomia pentru avere este de două feluri:

**Primul** este iubirea puternică de avere, însoțită de o căutare înverșunată a ei prin mijloace îngăduite, de exagerarea în căutarea ei și de străduința de a o dobândi și a o câștiga pe aceste căi, cu trudă și greutăți.

S-a transmis că hadithul a fost rostit ca urmare a unui asemenea caz. Al-Ṭabarānī a relatat de la ʿĀṣim ibn ʿAdī că acesta a spus: *„Am cumpărat o sută de părți dintre părțile de la Khaybar."* Aceasta a ajuns la Profet ﷺ, care a spus: *„Doi lupi de pradă într-o turmă lăsată de izbelișteș de stăpânul ei nu fac mai mult rău decât face religiei musulmanului goana sa după avere și prestigiu."*

Chiar dacă lăcomia pentru avere nu ar avea alt neajuns decât irosirea vieții prețioase, care nu poate fi prețuită în bani, aceasta ar fi de ajuns. Omul ar fi putut dobândi în această viață treptele cele mai înalte și desfătarea nepieritoare, dar cel lacom o irosește căutând o înzestrare deja garantată și împărțită, din care nu îi va veni decât ceea ce i-a fost hotărât și rânduit. Apoi nu se folosește de ea, ci o lasă altuia și pleacă. Lui îi rămâne socoteala, iar altuia folosul. Adună pentru cineva care nu îi mulțumește și se înfățișează înaintea Celui care nu îi acceptă scuzele. Numai aceasta ar fi de ajuns pentru a condamna lăcomia.

Cel lacom își pierde timpul prețios și își primejduiește viața, a cărei valoare nu poate fi măsurată, prin călătorii și înfruntarea pericolelor, ca să adune avere de care se va folosi altcineva.

După cum s-a spus:

*Să nu socotești sărăcia drept lipsa averii;*
*una dintre cele mai mari sărăcii este pierderea religiei.*

Unui înțelept i s-a spus: *„Cutare a adunat avere."* El a întrebat: *„A adunat și zile în care să o cheltuiască?"* I s-a răspuns: *„Nu a adunat nimic."*

În unele relatări provenite de la fiii lui Israel se spune: *„Întreținerea este împărțită, iar cel lacom este lipsit. Fiule al lui Adam, dacă îți petreci întreaga viață căutând această lume, când vei căuta Viața de Apoi?"*

*Dacă în această lume nu ești în stare să faci binele,*
*ce vei face în Ziua Învierii?*

Ibn Masʿūd a spus: *„Certitudinea înseamnă să nu cauți mulțumirea oamenilor prin ceea ce Îl mânie pe Allah, să nu lauzi pe nimeni pentru întreținerea dată de Allah și să nu învinuiești pe nimeni pentru ceea ce Allah nu ți-a dat. Căci întreținerea lui Allah nu este adusă de lăcomia unui om lacom și nu este oprită de împotrivirea celui care o urăște. Prin dreptatea și cunoașterea Sa, Allah a așezat odihna și bucuria în certitudine și mulțumire, iar grija și tristețea în îndoială și nemulțumire."*

Unul dintre înaintași a spus: *„Dacă predestinarea este adevărată, lăcomia este zadarnică. Dacă trădarea face parte din firea oamenilor, încrederea în oricine este neputință. Iar dacă moartea îl pândește pe fiecare, a te simți în siguranță în această lume este prostie."*

ʿAbd al-Wāḥid ibn Zayd jura pe Allah, spunând: *„După părerea mea, lăcomia omului pentru această lume este pentru el mai de temut decât cel mai înverșunat dușman al său."*

El mai spunea: *„Frații mei, nu îl invidiați pe cel lacom pentru bogăția lui, pentru câștigul său îmbelșugat sau pentru averea sa. Priviți-l cu dezaprobare pentru preocuparea sa de astăzi cu ceea ce mâine îl va duce la pieire, la întoarcerea la Allah."* Apoi plângea și spunea: *„Lăcomia este de două feluri: una care aduce nenorocire și una folositoare. Cea folositoare este râvna omului pentru ascultarea de Allah."*

Cea care aduce nenorocire este goana omului după această lume. El este preocupat și chinuit; din pricina preocupării sale nu se bucură și nu găsește plăcere în ceea ce adună. Iubirea sa pentru această lume nu îi lasă răgaz pentru Viața de Apoi, iar el rămâne nepăsător față de ceea ce dăinuie și rămâne.

În acest sens, unul dintre ei a spus:

*Nu îl invidia pe cel lacom pentru bunăstarea sa,*
*ci privește-l cu ochiul celui care dezaprobă și respinge.*

*Cel lacom este atât de prins în nefericirea sa,*
*încât nu se bucură de averea pe care o deține.*

Un altul a recitat în același sens:

*Tu, cel care aduni și nu dai, în vreme ce timpul te pândește,*
*cugetând ce poartă să-ți închidă.*

*ai adunat avere; cugetă însă dacă ai adunat pentru ea,*
*o, adunătorule de averi, zile în care să o împarți.*

*Averea pe care o ții este păstrată pentru moștenitor;*
*averea este a ta numai în ziua în care o cheltuiești.*

*Cel care se așază în lăcașul mulțumirii cu puțin*
*nu întâlnește la umbra ei vreo grijă care să-i alunge somnul.*

Un înțelept i-a scris unui frate al său care era lacom după această lume: *„După acestea: ai ajuns să fii lacom după această lume. O slujești, în timp ce ea te alungă de la sine prin suferințe, boli, nenorociri și neputințe. De parcă nu ai fi văzut niciun om lacom rămas fără nimic, niciun om cumpătat căruia i s-a dat întreținere, niciun om care a murit lăsând în urmă mult și niciun om care se mulțumește cu puțin din această lume."*

Un beduin și-a mustrat fratele pentru lăcomie, spunându-i: *„Frate, tu cauți și ești căutat. Te caută cel de care nu poți scăpa, în timp ce tu cauți ceea ce ți-a fost deja asigurat. Frate, oare nu ai văzut niciun om lacom rămas lipsit și niciun om cumpătat căruia i s-a dat întreținere?"*

Un înțelept a spus: *„Cel cu grija cea mai îndelungată este invidiosul; cel cu viața cea mai tihnită este cel mulțumit cu puțin; cel mai răbdător în a îndura necazurile este cel lacom; cel cu traiul cel mai liniștit este cel care se desprinde cel mai mult de această lume; iar cel cu regretul cel mai mare este învățatul care și-a neglijat îndatoririle."*

În acest sens, unul dintre ei a spus:

*Lăcomia este o boală care i-a vătămat*
*pe aproape toți cei pe care îi vezi.*

*Pe câți oameni cinstiți*
*nu i-a făcut lăcomia umili!*

Un altul a spus:

*Cât de mult ești rob*
*lăcomiei și speranțelor!*

*Nu sunt de folos lăcomia*
*și strădania, dacă nu îți surâde norocul.*

*De ceea ce Allah a hotărât*
*nu există scăpare.*

Abū al-ʿAtāhiyah, adresându-i-se lui Salm al-Khāsir, a spus:

*Preaînalt este Allah, o, Salm ibn ʿAmr!*
*Lăcomia a plecat grumajii oamenilor.*

Printre cuvintele lui al-Maʾmūn se află: *„Lăcomia strică religia și demnitatea."*

El a recitat:

*Lăcomia celui lacom este nebunie,*
*iar răbdarea este o cetate trainică.*

*Dacă Allah a hotărât un lucru,*
*el trebuie să se întâmple.*

Un altul a spus:

*Până când să rămân între opriri și plecări,*
*într-o nesfârșită strădanie, ducându-mă și întorcându-mă?*

*Departe de casă, nu încetez să fiu străin,*
*departe de cei dragi, care nu știu cum mă aflu.*

*Când în răsăritul pământului, când în apus,*
*fără ca moartea să-mi vină în minte, din pricina lăcomiei.*

*Dacă m-aș mulțumi, întreținerea mi-ar veni în tihnă:*
*bogăția este mulțumirea cu puțin, nu mulțimea averii.*

Un altul a spus:

*Tu, cel care îți istovești sufletul,*
*căutând această lume cu lăcomie și trudă,*

*nici această lume nu îți aparține, nici tu nu îi aparții;*
*fă, așadar, din cele două griji una singură.*

**Al doilea fel de lăcomie pentru avere:**
Acesta depășește ceea ce s-a menționat despre primul fel: omul ajunge să caute averea prin mijloace interzise și să nu împlinească drepturile obligatorii asupra ei. Aceasta ține de avariția condamnată.
Allah Preaînaltul spune:

﴿وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِۦ فَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ﴾

*„Cei care sunt feriți de avariția propriului suflet, aceia sunt cei izbânditori."*[5]
**Coran, 59:9 — fragment**

În Sunan Abī Dāwūd[6], de la ʿAbd Allāh ibn ʿUmar, se transmite că Profetul ﷺ a spus: „Feriți-vă de avariție, căci avariția i-a nimicit pe cei de dinaintea voastră. Le-a poruncit să rupă legăturile și le-au rupt; le-a poruncit să fie zgârciți și au fost zgârciți; le-a poruncit nelegiuirea și au săvârșit-o."

În Ṣaḥīḥ Muslim[7], de la Jābir, se transmite că Profetul ﷺ a spus: „Feriți-vă de avariție, căci avariția i-a nimicit pe cei de dinaintea voastră. I-a împins să-și verse sângele și să socotească îngăduite cele care le erau oprite."

Un grup de învățați a spus: *„Avariția este lăcomia puternică ce îl împinge pe om să ia lucruri pe căi neîngăduite și să nu împlinească drepturile datorate asupra lor."*

În esență, ea este pofta nesățioasă a sufletului pentru ceea ce Allah a interzis și a oprit: omul nu se mulțumește cu ceea ce Allah i-a îngăduit, fie că este vorba de avere, de relații intime sau de altceva. Allah Preaînaltul ne-a îngăduit lucrurile bune dintre

5 Al-Ḥashr, 59:9.
6 Nr. 1698.
7 Nr. 2578.

mâncăruri, băuturi, haine și căsătorii și ne-a oprit să le dobândim pe căi neîngăduite. Ne-a îngăduit sângele și averile necredincioșilor și ale celor care poartă război și ne-a interzis celelalte lucruri rele dintre mâncăruri, băuturi, haine și căsătorii. Ne-a interzis să luăm averile și să vărsăm sângele fără drept.

Cel care se limitează la ceea ce i-a fost îngăduit este credincios. Însă depășirea acestei limite către ceea ce i-a fost oprit este avariția condamnată, potrivnică credinței.

De aceea, Profetul ﷺ a înștiințat că avariția poruncește ruperea legăturilor, nelegiuirea și zgârcenia.

Zgârcenia înseamnă ca omul să țină pentru sine ceea ce are în mâini.

Avariția înseamnă să apuce, prin nedreptate și încălcare, ceea ce nu îi aparține, fie avere, fie altceva. S-a spus chiar că ea este rădăcina tuturor păcatelor.

Astfel au explicat Ibn Masʿūd și alți înaintași avariția și zgârcenia.

De aici se înțelege sensul hadithului lui Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el —, potrivit căruia Profetul ﷺ a spus: „Avariția și credința nu se întâlnesc într-un credincios."[8]

Și al celuilalt hadith, în care Profetul ﷺ a spus: „Cea mai bună credință este răbdarea și generozitatea."[9]

Răbdarea a fost explicată ca înfrânare de la cele interzise, iar generozitatea ca împlinire a obligațiilor.

Uneori, avariția este folosită cu sensul de zgârcenie și invers. Deosebirea de bază dintre ele este însă cea pe care am menționat-o.

Când lăcomia pentru avere ajunge la această treaptă, religia și credința sunt slăbite în chip vădit. Fără îndoială, neîmplinirea

8 L-au relatat Aḥmad (2/256, 441 și 442) și al-Nasāʾī (6/13–14).

9 L-au relatat Aḥmad (4/385) și Ibn Mājah, nr. 2794, din hadithul lui ʿAmr ibn ʿAbasah.
Aḥmad l-a relatat și din hadithul lui ʿUbādah ibn al-Ṣāmit (5/318).
L-au relatat și al-Bukhārī în al-Tārīkh al-Kabīr (6/530), precum și al-Ḥākim în al-Mustadrak (3/626), din hadithul lui ʿUmayr ibn Qatādah al-Laythī.
L-au relatat și Ibn Abī Shaybah în al-Muṣannaf (11/33), precum și Ibn ʿAdī în al-Kāmil (7/155), din hadithul lui Jābir.

obligațiilor și săvârșirea celor interzise slăbesc religia și credința până când nu mai rămâne din ele decât foarte puțin.

# 3 Goana după prestigiu

Cât despre goana omului după prestigiu, aceasta este mai nimicitoare decât goana după avere. Căutarea prestigiului acestei lumi, a înălțării în ea, a conducerii oamenilor și a superiorității pe pământ îi face robului mai mult rău decât căutarea averii. Răul ei este mai mare, iar renunțarea la ea mai grea, căci averea este cheltuită pentru dobândirea conducerii și a prestigiului.

Goana după prestigiu este de două feluri:

**Primul** este căutarea prestigiului prin dregătorie, putere și avere.

Acesta este deosebit de primejdios și, de cele mai multe ori, îl împiedică pe om să dobândească binele Vieții de Apoi, cinstea, demnitatea și măreția ei.

Allah Preaînaltul spune:

﴿تِلْكَ ٱلدَّارُ ٱلْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِى ٱلْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا﴾

*„Acea Casă a Vieții de Apoi o dăm celor care nu doresc înălțare pe pământ și nici stricăciune...”*[10]
**Coran, 28:83 — fragment**

— până la sfârșitul versetului.

Puțini dintre cei care urmăresc cu înverșunare conducerea în această lume, cerând dregătorii, primesc ajutor spre bine. Dimpotrivă, sunt lăsați în seama lor înșiși. Profetul ﷺ i-a spus lui ʿAbd al-Raḥmān ibn Samurah: „ʿAbd al-Raḥmān, nu cere conducerea! Dacă ți se dă pentru că ai cerut-o, vei fi lăsat în seama ei. Iar dacă ți se dă fără să o fi cerut, vei fi ajutat în

10 Al-Qaṣaṣ, 28:83.

împlinirea ei."[11]

Unul dintre înaintași a spus: *„Nimeni nu a râvnit la o dregătorie și apoi a fost drept în ea."*

Yazīd ibn ʿAbd Allāh ibn Wahb era dintre judecătorii drepți și evlavioși. El spunea: *„Cel care iubește averea și prestigiul și se teme de schimbările sorții nu va fi drept în această slujbă."*

În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī[12], de la Abū Hurayrah, se transmite că Profetul ﷺ a spus: „Veți râvni la conducere, dar ea va aduce regret în Ziua Învierii. Ce bună este cea care alăptează și ce rea este cea care înțarcă!"

Tot acolo[13], de la Abū Mūsā al-Ashʿarī, se transmite: „Doi oameni i-au spus Profetului ﷺ: «Mesager al lui Allah, numește-ne la conducere!» El a răspuns: «Nu încredințăm această treabă a noastră celui care o cere și nici celui care râvnește la ea.»"

Să știi că goana după prestigiu aduce un mare rău înainte de a-l dobândi, prin străduința de a ajunge la el, iar după dobândirea lui, prin primejdia mare în care se află deținătorul dregătoriei: nedreptatea, trufia și celelalte stricăciuni.

Abū Bakr al-Ājurrī — unul dintre învățații care îi călăuzeau pe oameni către Allah, de la începutul secolului al patrulea — a alcătuit o lucrare despre caracterul și conduita învățaților. Este una dintre cele mai valoroase lucrări scrise în această privință. Cel care o cercetează află din ea calea înaintașilor dintre învățați și căile apărute după ei, care se împotrivesc căii lor. El a descris pe larg însușirile învățatului rău.

Printre cele spuse de el se află: *„Iubirea de laudă, de prestigiu și de poziție în ochii oamenilor acestei lumi l-a ispitit. Se împodobește cu știința pentru această lume, așa cum se împodobește cu un veșmânt frumos, dar nu își împodobește știința punând-o în practică."*

Apoi a vorbit pe larg și a spus: „Aceste însușiri și cele asemănătoare lor stăpânesc inima celui care nu s-a folosit de

11 L-au relatat al-Bukhārī, nr. 6622, și Muslim, nr. 1652.

12 Nr. 7148.

13 L-au relatat al-Bukhārī, nr. 7149, și Muslim, nr. 1733.

știință. Pe când se află aproape de asemenea purtări, sufletul său râvnește la prestigiu și poziție. Ajunge să iubească șederea cu regii și cu oamenii acestei lumi și dorește să aibă parte de înfățișarea lor aleasă, de călăria lor plăcută, de slujitori de seamă, de haine moi, de așternuturi fine și de mâncare gustoasă. Dorește să i se acorde atenție, să-i fie ascultată vorba și împlinită porunca. Nu poate ajunge la acestea decât prin funcția de judecător, așa că o caută. Dar nu o poate dobândi decât cedând din religia sa. Se umilește înaintea regilor și a însoțitorilor lor, îi slujește el însuși, îi cinstește cu averea sa și tace în fața faptelor urâte pe care le vede la porțile lor, în casele și în purtările lor. Apoi le înfrumusețează multe dintre faptele urâte prin interpretarea sa greșită, ca să-și îmbunătățească poziția în ochii lor. După ce face aceasta vreme îndelungată și stricăciunea prinde rădăcini în el, îl numesc judecător, iar el este înjunghiat fără cuțit. Ei îi fac astfel o mare favoare, iar el se simte dator să le mulțumească. Se silește să nu îi supere, ca să nu îl înlăture din funcția de judecător, fără să ia în seamă mânia Stăpânului său. Își însușește averile orfanilor, văduvelor, săracilor și nevoiașilor, bunurile de waqf destinate luptătorilor, oamenilor de neam din cele două Locuri Sfinte și averi al căror folos se întoarce asupra tuturor musulmanilor. Cu ele îi mulțumește pe scrib, pe portar și pe slujitor. Mănâncă din cele interzise și îi hrănește și pe alții din ele, iar cei care se roagă împotriva lui se înmulțesc. Vai celui căruia știința i-a lăsat asemenea însușiri!

De o asemenea știință a căutat adăpost Profetul ﷺ și a poruncit să se caute adăpost. Despre ea a spus ﷺ: „Cel mai aspru pedepsit dintre oameni în Ziua Învierii va fi un învățat căruia Allah nu i-a făcut folositoare știința sa.”[14]

El ﷺ spunea: „O, Allah, caut adăpost la Tine de o știință care nu folosește, de o inimă care nu se smerește, de un suflet care nu

14 L-au relatat Ibn ʿAdī în al-Kāmil (5/158); Ibn ʿAbd al-Barr în Jāmiʿ Bayān al-ʿIlm wa-Faḍlihi, nr. 1079; și al-Ṭabarānī în al-Ṣaghīr, nr. 507, din hadithul lui Abū Hurayrah.

se satură și de o rugă care nu este ascultată."[15]

El ﷺ mai spunea: „O, Allah, Îți cer știință folositoare și caut adăpost la Tine de o știință care nu folosește."[16]

Toate acestea sunt cuvintele imamului Abū Bakr al-Ājurrī — Allah Preaînaltul să aibă milă de el —, care a trăit spre sfârșitul anilor 300 H. De atunci, stricăciunea nu a încetat să crească de multe ori față de cele descrise. Nu există putere și nici tărie decât prin Allah.

Printre urmările ascunse ale iubirii de prestigiu se află căutarea dregătoriilor și râvna pentru ele. Acesta este un subiect subtil, pe care nu îl cunosc decât învățații care Îl cunosc pe Allah și Îl iubesc, cei care, pentru El, se împotrivesc neștiutorilor dintre făpturile Sale ce pretind ceea ce ține de Stăpânirea și Dumnezeirea Sa, cu toate că sunt neînsemnați și lipsiți de rang înaintea lui Allah și înaintea robilor Săi aleși care Îl cunosc.

Al-Ḥasan — Allah să aibă milă de el — a spus despre ei: „Chiar dacă catârii tropăie[17] sub ei și caii îi poartă legănat[18][19], umilința neascultării le stă pe grumaz. Allah nu voiește decât să-l umilească pe cel care nu Îl ascultă."

Să știi că iubirea de prestigiu prin dorința ca porunca și oprirea să-ți fie împlinite și de a rândui treburile oamenilor, atunci când scopul este numai înălțarea deasupra făpturilor, trufia față de ele și arătarea nevoii și dependenței lor de deținătorul acestui prestigiu, precum și a umilirii lor înaintea lui când îi cer împlinirea nevoilor, înseamnă ea însăși a pretinde ceea ce ține de Stăpânirea și Dumnezeirea lui Allah Preaînaltul. Unii dintre aceștia ajung chiar să-i pună pe oameni în situații în care să aibă

15 L-a relatat Muslim, nr. 2722, din hadithul lui Zayd ibn Arqam. L-au relatat și Aḥmad (2/340, 365 și 451); Abū Dāwūd, nr. 1548; al-Nasāʾī (8/263 și 284); și Ibn Mājah, nr. 3837, din hadithul lui Abū Hurayrah.

16 L-a relatat al-Nasāʾī în al-Kubrā (4/444), din hadithul lui Jābir.

17 Al-ṭaqṭaqah: sunetul copitelor cailor pe pământ tare. Lisān al-ʿArab, rădăcina «ṭaqṭaqa».

18 Al-hamlajah: mersul frumos al animalului, cu repeziciune și legănare. Lisān al-ʿArab, rădăcina «hamlaja».

19 Al-birdhawn: cal care nu este de rasă arabă. Lisān al-ʿArab, rădăcina «bardhana».

nevoie de ei, ca să-i silească să le înfățișeze cererile și să se vădească dependența și nevoia lor. Astfel, se înalță și se trufesc. Aceasta nu I se cuvine decât lui Allah Preaînaltul, Singur, fără asociat.
Allah Preaînaltul spune:

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَآ إِلَىٰٓ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَٰهُم بِٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ﴾

*„Am trimis, înaintea ta, la neamuri pe care le-am încercat cu sărăcie și suferință, pentru ca ele să se smerească."*[20]
**Coran, 6:42**

El mai spune:

﴿وَمَآ أَرْسَلْنَا فِى قَرْيَةٍ مِّن نَّبِىٍّ إِلَّآ أَخَذْنَآ أَهْلَهَا بِٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُونَ﴾

*„Nu am trimis vreun profet într-o cetate fără să-i fi încercat pe locuitorii ei cu sărăcie și suferință, pentru ca ei să se smerească."*[21]
**Coran, 7:94**

În unele relatări se spune că Allah Preaînaltul îl încearcă pe robul Său cu necazul pentru a-i auzi implorarea smerită.

Tot în unele relatări se spune că, atunci când robul Îl cheamă pe Allah, iar El îl iubește, Allah spune: *„Jibrīl, nu te grăbi să-i împlinești nevoia, căci Îmi place să-i aud implorarea smerită."*

Aceste lucruri sunt mai grele și mai primejdioase decât simpla nedreptate și mai cumplite decât asocierea, iar asocierea este cea mai mare nedreptate înaintea lui Allah.

20 Al-Anʿām, 6:42.
21 Al-Aʿrāf, 7:94.

În al-Ṣaḥīḥ[22], de la Profet ﷺ, se transmite că Allah Preaînaltul spune: „Măreția este mantia Mea, iar grandoarea este veșmântul Meu. Pe cel care Mi le dispută îl voi pedepsi."

Unul dintre cei de demult era judecător. A văzut în vis pe cineva care îi spunea: *„Tu ești judecător, iar Allah este Judecător."* S-a trezit tulburat, a renunțat la judecătorie și a părăsit-o.

Unii judecători cu teamă de Allah îi opreau pe oameni să îi numească *„judecătorul judecătorilor"*, căci acest nume se aseamănă cu *„regele regilor"*, nume pe care Profetul ﷺ l-a condamnat.

El a spus: „Nu există Rege decât Allah."[23]

*„Cârmuitorul cârmuitorilor"* este asemenea acestuia sau chiar mai grav.

Din același capitol face parte și dorința deținătorului prestigiului și al dregătoriei de a fi lăudat pentru faptele sale și de a primi elogii, cerând aceasta oamenilor și pricinuind rău celui care nu îi răspunde. Uneori, fapta sa este mai aproape de a fi condamnată decât lăudată. Alteori, arată o faptă bună în aparență și dorește să fie lăudat pentru ea, deși înăuntrul său urmărește un rău și se bucură că îl poate ascunde și îi poate înșela pe oameni. Aceasta intră în cuvântul lui Allah Preaînaltul:

﴿لَا تَحْسَبَنَّ ٱلَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَآ أَتَوا۟ وَّيُحِبُّونَ أَن يُحْمَدُوا۟
بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا۟ فَلَا تَحْسَبَنَّهُم بِمَفَازَةٍ مِّنَ ٱلْعَذَابِ﴾

*„Să nu-i socotești pe cei care se bucură de ceea ce au făcut și cărora le place să fie lăudați pentru ceea ce nu au făcut — să nu-i socotești la adăpost de pedeapsă."*[24]
**Coran, 3:188 — fragment**

— până la sfârșitul versetului.

---

22 L-a relatat Muslim, nr. 2620, din hadithul lui Abū Saʿīd al-Khudrī și Abū Hurayrah.

23 L-au relatat al-Bukhārī, nr. 6205, și Muslim, nr. 2143, din hadithul lui Abū Hurayrah.

24 Āl ʿImrān, 3:188.

Acest verset a fost pogorât tocmai despre cei care au asemenea însușiri. Această însușire — adică a cere și a iubi lauda făpturilor și a pedepsi pentru neaducerea ei — nu I se cuvine decât lui Allah, Singur, fără asociat. De aceea, imamii călăuzirii opreau să fie lăudați pentru faptele lor și pentru binele pe care îl făceau oamenilor. Ei porunceau ca lauda pentru acestea să-I fie atribuită numai lui Allah, Singur, fără asociat, căci toate binefacerile vin de la El.

ʿUmar ibn ʿAbd al-ʿAzīz — Allah să aibă milă de el — acorda o mare atenție acestei chestiuni. Odată le-a trimis celor adunați la pelerinaj o scrisoare care să le fie citită. În ea poruncea să li se facă bine și să fie înlăturate nedreptățile care îi apăsau. În scrisoare se afla: „Pentru toate acestea, să nu-L lăudați decât pe Allah. Dacă El m-ar fi lăsat în seama mea însumi, aș fi fost asemenea celorlalți."[25]

Este cunoscută întâmplarea sa cu femeia care i-a cerut să rânduiască un ajutor pentru fiicele ei orfane. Avea patru fiice. El a rânduit ajutor pentru două, în timp ce ea Îl lăuda pe Allah. Apoi a rânduit și pentru a treia, iar femeia i-a mulțumit lui. Atunci el a spus: *„Le rânduiam ajutor cât timp îndreptai lauda către Cel căruia I se cuvine. Spune-le celor trei să împartă cu a patra."* Sau a spus ceva asemănător — Allah să fie mulțumit de el.

În esență, el voia să se știe că deținătorul dregătoriei este pus să împlinească porunca lui Allah, să le poruncească robilor ascultarea de Allah Preaînaltul și să-i oprească de la cele interzise de El, dorindu-le binele prin chemarea lor către Allah. El urmărește ca religia să-I aparțină în întregime lui Allah și ca măreția să fie a lui Allah, temându-se totodată că nu împlinește cum se cuvine drepturile lui Allah.

25 A relatat-o Abū Nuʿaym în al-Ḥilyah (5/293).

Scopul cel mai înalt al celor care Îl iubesc pe Allah este ca făpturile să-L iubească, să-L asculte și să-I dedice numai Lui robirea și adorarea. Cum ar putea atunci să-I dispute ceva din acestea? El nu dorește de la făpturi nici răsplată, nici mulțumire, ci nădăjduiește răsplata faptei sale de la Allah. Allah Preaînaltul spune:

﴿مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَن يُؤْتِيَهُ ٱللَّهُ ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْحُكْمَ وَٱلنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا۟ عِبَادًا لِّى مِن دُونِ ٱللَّهِ﴾

*„Nu se cuvine ca un om căruia Allah i-a dat Cartea, judecata și profeția să le spună apoi oamenilor: «Fiți robi ai mei în locul lui Allah!»”*

**Coran, 3:79 — fragment**

[Āl ʿImrān, 3:79] — cele două versete.[26]

Profetul ﷺ a spus: „Nu mă lăudați peste măsură, așa cum creștinii l-au lăudat peste măsură pe Mesia, fiul Mariei. Eu sunt doar un rob. Spuneți: robul lui Allah și Mesagerul Său.”[27]

El ﷺ îi mustra pe cei care nu respectau această cuviință când i se adresau. A spus: „Nu spuneți: «Ceea ce voiește Allah și ceea ce voiește Muḥammad», ci spuneți: «Ceea ce voiește Allah, apoi ceea ce voiește Muḥammad.»”[28]

Celui care i-a spus: „Ceea ce voiește Allah și ceea ce voiești tu”, i-a răspuns: „M-ai făcut egal cu Allah?! Spune: ceea ce voiește numai Allah.”[29]

De aceea, urmașii mesagerilor și cei care îi urmează, dintre conducătorii și judecătorii drepți, nu îi cheamă niciodată pe

26 Āl ʿImrān, 3:79–80.

27 L-a relatat al-Bukhārī, nr. 3445, din hadithul lui Ibn ʿAbbās.

28 L-au relatat Aḥmad (5/72 și 398) și Ibn Mājah, nr. 2118, din hadithul lui al-Ṭufayl ibn Sakhbarah al-Azdī. L-au relatat și Aḥmad (5/384, 394 și 398), precum și Abū Dāwūd, nr. 4980, din hadithul lui Ḥudhayfah.

29 L-au relatat Aḥmad (1/214, 283 și 347); Ibn Mājah, nr. 2117; și al-Nasāʾī în al-Kubrā (6/245), din hadithul lui Ibn ʿAbbās.

oameni să îi slăvească pe ei înșiși. Îi cheamă să-L slăvească numai pe Allah și să-I dedice numai Lui robirea și adorarea. Unii dintre ei nu doreau dregătoria decât pentru a se folosi de ea în chemarea numai către Allah.

Unii oameni evlavioși primeau funcția de judecător și spuneau: *„O primesc pentru a mă sprijini pe ea în poruncirea binelui și oprirea răului."*

De aceea, mesagerii și urmașii lor răbdau răul suferit în chemarea către Allah. Pentru împlinirea poruncilor lui Allah, îndurau din partea oamenilor cele mai mari greutăți, răbdând, ba chiar fiind mulțumiți de aceasta. Căci cel care iubește poate găsi plăcere chiar și în răul care îl atinge pentru mulțumirea Celui iubit. Astfel, în timpul califatului său, când ʿUmar ibn ʿAbd al-ʿAzīz stăruia în împlinirea adevărului și a dreptății, fiul său ʿAbd al-Malik — Allah să fie mulțumit de amândoi — îi spunea: *„Tată, mi-aș dori ca, pentru Allah, Cel Măreț și Preaînalt, cazanele să fiarbă cu mine și cu tine în ele."*

Un om evlavios a spus: *„Mi-aș dori ca trupul meu să fie tăiat cu foarfecile și toate aceste făpturi să-L asculte pe Allah, Cel Măreț și Preaînalt."* Cuvintele sale i-au fost înfățișate unuia dintre cei care Îl cunoșteau pe Allah, iar el a spus: *„Dacă a urmărit prin aceasta binele făpturilor... altfel, nu știu."* Apoi a leșinat.

Înțelesul este următorul: cel care a rostit aceste cuvinte se poate să fi avut în vedere binele făpturilor și mila față de ele din pricina pedepsei lui Allah, dorind să le răscumpere de pedeapsă prin propria suferință. Sau se poate să fi avut în vedere măreția și grandoarea lui Allah și ceea ce I se cuvine din slăvire, cinstire, ascultare și iubire, dorind ca făpturile să împlinească acestea chiar dacă el însuși ar suferi cel mai mare rău. Aceasta este starea robilor aleși care Îl cunosc și Îl iubesc pe Allah. Cugetând la ea, acel cunoscător a leșinat.

Allah Preaînaltul i-a descris în Cartea Sa pe cei care Îl iubesc ca fiind oameni care luptă pe calea Sa și nu se tem de mustrarea vreunui mustrător.

În acest sens, unul dintre ei spune:

*Găsesc plăcută mustrarea de dragul Tău,*
*din iubire pentru pomenirea Ta. Să mă mustre, așadar, cei care mustră!*

# 4 Prestigiul căutat prin religie

**Al doilea fel:**

Căutarea prestigiului și a înălțării deasupra oamenilor prin lucruri religioase, precum știința, faptele și renunțarea la această lume.

Acesta este mai respingător și mai urât decât primul, mai stricător și mai primejdios. Prin știință, fapte și renunțarea la această lume ar trebui căutate numai ceea ce se află la Allah — treptele înalte și desfătarea nepieritoare — și apropierea de El.

Al-Thawrī a spus: *„Știința a primit întâietate numai pentru că prin ea omul se teme de Allah. Altfel, ar fi asemenea celorlalte lucruri."*

Când prin vreunul dintre acestea este căutat câștigul trecător al acestei lumi, și aceasta este de două feluri:

**Primul:** să fie căutată prin ele averea. Acesta ține de lăcomia pentru avere și de căutarea ei prin mijloace interzise.
În această privință, Profetul ﷺ a spus:

> *„Cel care învață o știință prin care se caută Fața lui Allah, dar nu o învață decât pentru a dobândi prin ea vreun câștig al acestei lumi, nu va simți mireasma Paradisului în Ziua Învierii."*

Adică mirosul lui.

L-au relatat imamul Aḥmad[30], Abū Dāwūd[31], Ibn Mājah[32] și Ibn Ḥibbān în Ṣaḥīḥ-ul său[33], din hadithul lui Abū Hurayrah, de la Profet ﷺ.

30 În al-Musnad (2/338).
31 În al-Sunan, nr. 3664.
32 În al-Sunan, nr. 252 și 260.
33 După cum apare în al-Iḥsān, nr. 78.

Pricina acestui fapt — și Allah știe mai bine — este că în această lume există un paradis de care omul se poate bucura încă de acum: cunoașterea lui Allah, iubirea Sa, apropierea sufletească de El, dorul de întâlnirea cu El, teama și ascultarea de El. Știința folositoare îndrumă către acestea. Cel pe care știința sa îl călăuzește să intre în acest paradis din această lume va intra în Paradis în Viața de Apoi. Iar cel care nu îi simte mireasma nu va simți mireasma Paradisului în Viața de Apoi.

De aceea, cel mai aspru pedepsit în Viața de Apoi este învățatul căruia Allah nu i-a făcut folositoare știința sa. El este cel cu cel mai mare regret în Ziua Învierii: avea un mijloc prin care putea ajunge la cele mai înalte trepte și ranguri, dar nu l-a folosit decât pentru a ajunge la lucrurile cele mai josnice, mai de rând și mai disprețuite. Este asemenea celui care are nestemate prețioase, de mare valoare, și le vinde pentru bălegar ori pentru ceva murdar și nefolositor. Ba starea celui care caută această lume prin știința sa este cu mult mai urâtă. Tot astfel este și cel care o caută arătând că renunță la ea: aceasta este o înșelătorie deosebit de urâtă.

Abū Sulaymān al-Dārānī îl critica pe cel care purta o mantie aspră, dar avea în inimă o dorință pentru un lucru din această lume care valora mai mult decât mantia.

El arăta că înfățișarea renunțării la această lume printr-o îmbrăcăminte modestă i se potrivește numai celui a cărui inimă s-a desprins de ea, astfel încât să nu se lege de aceasta mai mult decât valoarea hainelor pe care le poartă. În acest fel, ceea ce arată și ceea ce ascunde sunt deopotrivă desprinse de această lume.

Cât de frumoase sunt cuvintele unuia dintre cei care Îl cunosc pe Allah, când a fost întrebat despre sufit! El a răspuns: „Sufitul este

*cel care îmbracă lâna cu inimă curată*
*și urmează calea Celui Ales,*

*care a gustat iubirea după înstrăinare*
*și a lăsat această lume în urma sa.”*

**Al doilea fel** este acela al celui care, prin fapte, știință și renunțarea la această lume, urmărește să conducă făpturile, să se înalțe deasupra lor, ca oamenii să-l urmeze, să i se supună și să-și îndrepte fețele către el. El dorește să le arate oamenilor că știința sa este mai mare decât a celorlalți învățați, pentru a se ridica astfel deasupra lor, și altele asemenea.

Focul îi este făgăduit, căci intenția de a te trufi deasupra făpturilor este în sine interzisă. Când sunt folosite pentru aceasta mijloacele Vieții de Apoi, fapta este mai urâtă și mai respingătoare decât atunci când sunt folosite mijloacele acestei lumi, precum averea și puterea.

În al-Sunan, de la Profet ﷺ, se transmite: *„Pe cel care caută știința pentru a se certa cu cei neștiutori, pentru a se întrece cu învățații ori pentru a atrage fețele oamenilor către sine, Allah îl va face să intre în Foc."*

L-a relatat al-Tirmidhī[34], din hadithul lui Kaʿb ibn Mālik.

Ibn Mājah l-a relatat din hadithul lui Ibn ʿUmar[35] și al lui Ḥudhayfah[36]. La el apare: „El va fi în Foc."

Ibn Mājah[37] și Ibn Ḥibbān în Ṣaḥīḥ-ul său[38] au relatat de la Jābir, de la Profet ﷺ, că a spus: „Nu învățați știința ca să vă făliți cu ea înaintea învățaților, nici ca să vă certați cu cei neștiutori și nici ca să vă alegeți prin ea locurile de cinste în adunări. Cel care face aceasta — Focul, Focul!"

---

34 În al-Jāmiʿ, nr. 2654. Al-Tirmidhī a spus: „Nu cunoaștem acest hadith decât pe această cale. Isḥāq ibn Yaḥyā ibn Ṭalḥah nu este prea puternic după aprecierea lor; a fost criticat din pricina memoriei sale."

35 În al-Sunan, nr. 253. În al-Zawāʾid se spune: „Lanțul său este slab, din pricina slăbiciunii lui Ḥammād și Abū Karib."

36 În al-Sunan, nr. 259. În al-Zawāʾid se spune: „Lanțul său este slab."

37 În al-Sunan, nr. 254. În al-Zawāʾid se spune: „Oamenii din lanțul său sunt demni de încredere."

38 După cum apare în al-Iḥsān, nr. 77.

39 În al-Kāmil (7/216), în biografia lui Yaḥyā ibn Ayyūb al-Ghāfiqī. Despre acest hadith și despre un altul, autorul a spus că nu sunt păstrate corect. A criticat acest hadith pentru că Yaḥyā ibn Ayyūb l-a transmis singur de la Ibn Jurayj.

Ibn ʿAdī[39] a relatat ceva asemănător din hadithul lui Abū Hurayrah, de la Profet ﷺ, adăugând: „Ci învățați-o pentru Fața lui Allah și pentru Casa Vieții de Apoi."

Ibn Masʿūd a spus: *„Nu învățați știința pentru trei lucruri: pentru a vă certa cu cei neștiutori, pentru a vă contrazice cu cei pricepuți în religie sau pentru a atrage fețele oamenilor către voi. Prin vorba și fapta voastră, căutați ceea ce se află la Allah, căci aceea rămâne, iar tot ce este în afara ei piere."*

În Ṣaḥīḥ Muslim[40] este confirmat de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el —, de la Profet ﷺ: „Primii dintre făpturi cu care va fi întețit Focul în Ziua Învierii vor fi trei..." Printre ei se află învățatul care a recitat Coranul ca să se spună: „Este recitator", și a învățat știința ca să se spună: „Este învățat". I se va spune: „S-a spus aceasta." Apoi se va porunci să fie târât cu fața în jos și aruncat în Foc. A menționat același lucru despre cel care dă milostenie ca să se spună că este darnic și despre cel care luptă ca să se spună că este curajos.

ʿAlī — Allah să fie mulțumit de el — a spus: *„Voi, purtători ai științei, puneți-o în practică! Învățatul este numai cel care făptuiește potrivit cu ceea ce știe, astfel încât fapta sa să corespundă științei sale. Vor exista oameni care vor purta știința, dar ea nu le va trece de clavicule. Fapta lor va contrazice știința lor, iar ceea ce ascund va contrazice ceea ce arată. Vor ședea în cercuri și se vor făli unii înaintea altora. Un om se va mânia chiar pe cel care stă lângă el dacă acesta îl părăsește și se așază lângă altcineva. Faptele lor din acele adunări nu se vor înălța către Allah, Cel Măreț și Preaînalt."*

Al-Ḥasan a spus: *„Să nu fie partea vreunuia dintre voi din știință doar aceea de a i se spune «învățat»."*

În unele relatări, ʿĪsā — pacea fie asupra lui — a spus: *„Cum ar putea fi dintre oamenii științei cel care caută știința ca să vorbească despre ea, dar nu o caută pentru a o pune în practică?!"*

Unul dintre înaintași a spus: *„Am aflat că cel care caută hadithurile pentru a le povesti nu va simți mireasma Paradisului."*

40 Nr. 1905.

Se referă la cel care nu urmărește prin căutarea lor decât să le povestească, fără a le pune în practică.

Din aceeași categorie face parte dezaprobarea înaintașilor evlavioși față de îndrăzneala în a da verdicte religioase, față de râvna pentru aceasta, întrecerea pentru aceasta și înmulțirea lor.

Ibn Lahīʿah a relatat de la ʿUbayd Allāh ibn Abī Jaʿfar, cu lanț întrerupt, că Profetul ﷺ a spus: „Cel mai îndrăzneț dintre voi în a da verdicte religioase este cel mai îndrăzneț față de Foc."[41]

ʿAlqamah a spus: *„Ei spuneau: «Cel mai îndrăzneț dintre voi în a da verdicte religioase este cel cu cea mai puțină știință.»"*

De la al-Barāʾ se transmite că a spus: *„Am apucat o sută douăzeci de oameni dintre anșāri, însoțitori ai Mesagerului lui Allah ﷺ. Când vreunul era întrebat despre o chestiune, fiecare și-ar fi dorit ca fratele său să-l scutească de răspuns."*

Într-o altă relatare: *„Acesta trimitea întrebarea la acela și acela la un altul, până când ea se întorcea la primul."*

Ibn Masʿūd — Allah să fie mulțumit de el — a spus: *„Cel care le dă oamenilor verdicte despre tot ce îl întreabă este, cu siguranță, nebun."*

ʿUmar ibn ʿAbd al-ʿAzīz a fost întrebat despre o chestiune și a spus: *„Nu sunt îndrăzneț în a da verdicte religioase."*

El i-a scris unuia dintre dregătorii săi: *„Pe Allah, nu râvnesc să dau verdicte religioase câtă vreme găsesc o cale de a nu o face."*

Această treabă nu este pentru cel care dorește ca oamenii să aibă nevoie de el, ci pentru cel care dorește să găsească pe cineva care să-l scutească de ea.

De la el se mai transmite: *„Cel mai cunoscător dintre oameni în privința verdictelor religioase este cel mai tăcut, iar cel mai neștiutor este cel mai vorbăreț."*

Sufyān al-Thawrī — Allah să aibă milă de el — a spus: *„I-am apucat pe cei pricepuți în religie și ei nu voiau să răspundă la întrebări și să dea verdicte până când nu mai găseau nicio cale de a le evita. Dacă erau scutiți de aceasta, le era mai drag."*

41 L-a relatat al-Dārimī, nr. 157.

Imamul Aḥmad — Allah să fie mulțumit de el — a spus: *„Cel care se pune singur în față pentru a da verdicte religioase se pune în fața unei mari răspunderi, deși uneori nevoia îl poate sili."*

I s-a spus: *„Ce este mai bun: să vorbești ori să taci?"*

El a răspuns: *„Să mă abțin îmi este mai drag."*

I s-a spus: *„Dar dacă există o nevoie?"*

El a început să repete: *„Nevoia, nevoia!"* Și a spus: *„Să se abțină este mai sigur pentru el."*

Cel care dă verdicte trebuie să știe că semnează în numele lui Allah porunca și oprirea Sa și că va fi oprit și întrebat despre aceasta.

Al-Rabīʿ ibn Khuthaym a spus: *„Voi, cei care dați verdicte, luați seama cum le dați!"*

Când Qatādah s-a așezat să dea verdicte, ʿAmr ibn Dīnār i-a spus: *„Știi în ce treabă ai intrat? Te-ai așezat între Allah și robii Săi și ai spus: «Aceasta se cuvine, iar aceasta nu se cuvine.»"*

Ibn al-Munkadir a spus: *„Învățatul se așază între Allah și făpturile Sale. Să ia, așadar, seama cum intră între ei."*

Când Ibn Sīrīn era întrebat despre ceva îngăduit ori interzis, culoarea feței i se schimba, până când părea că nu mai este omul de dinainte.

Când al-Nakhaʿī era întrebat, se vedea că nu îi place și spunea: *„Nu ai găsit pe altcineva pe care să-l întrebi?!"* El a spus: *„Am vorbit, dar dacă aș fi găsit o cale, nu aș fi vorbit. O vreme în care eu sunt cel priceput în religie al Kūfei este, cu siguranță, o vreme rea."*

S-a relatat de la ʿUmar că a spus: *„Ne cereți verdicte ca niște oameni care ar crede că noi nu vom fi întrebați despre ceea ce vă răspundem."*

Muḥammad ibn Wāsiʿ a spus: *„Primii chemați la socoteală vor fi cei pricepuți în religie."*

Despre Mālik se transmite că, atunci când era întrebat despre o chestiune, părea că stă între Paradis și Foc.

Un învățat i-a spus unuia dintre cei care dădeau verdicte: *„Când ești întrebat despre o chestiune, prima ta grijă să nu fie scăparea celui care întreabă, ci scăparea ta."*

Unuia i-a spus: *„Când ești întrebat despre o chestiune, cugetă. Dacă găsești pentru tine o cale de scăpare, vorbește; altfel, taci."*

Cuvintele înaintașilor în acest sens sunt foarte numeroase, iar pomenirea și cuprinderea lor ar dura mult.

Din același capitol face parte și dezaprobarea intrării la regi și a apropierii de ei. Aceasta este poarta prin care învățații preocupați de această lume intră pentru a dobândi prestigiu și conducere în ea.

Imamul Aḥmad[42], Abū Dāwūd[43], al-Tirmidhī[44] și al-Nasāʾī[45] au relatat de la Ibn ʿAbbās că Profetul ﷺ a spus: „Cel care locuiește în pustiu devine aspru; cel care urmează vânatul devine nepăsător; iar cel care vine la porțile conducătorilor este ispitit."

Aḥmad[46] și Abū Dāwūd[47] au relatat ceva asemănător din hadithul lui Abū Hurayrah, de la Profet ﷺ. În hadithul său se află: „Nimeni nu se apropie mai mult de conducător fără să se îndepărteze mai mult de Allah."

Ibn Mājah[48] a relatat de la Ibn ʿAbbās că Profetul ﷺ a spus: „Unii oameni din comunitatea mea vor căuta să priceapă religia și vor citi Coranul, apoi vor spune: «Mergem la conducători, luăm din bunurile acestei lumi pe care le au și ne ținem religia departe de ei.» Dar nu se va întâmpla astfel. După cum de pe arbustul de qatād nu se culeg decât spini, tot astfel din apropierea lor nu se culeg decât păcate."

Al-Ṭabarānī[49] l-a relatat astfel: „Unii oameni din comunitatea mea vor citi Coranul și se vor adânci în religie. Șeitan va veni la ei și le va spune: «De ce nu mergeți la regi, ca să luați din bunurile

42 Aḥmad, al-Musnad (1/357).

43 Nr. 2859.

44 Nr. 2256. Al-Tirmidhī a spus: „Acesta este un hadith ḥasan ṣaḥīḥ gharīb de la Ibn ʿAbbās. Nu îl cunoaștem decât din relatarea lui al-Thawrī."

45 Nr. 4320.

46 Aḥmad, al-Musnad (2/371 și 440).

47 Nr. 2860.

48 Nr. 255. În al-Zawāʾid se spune: „Lanțul său este slab, iar ʿUbayd Allāh ibn Abī Burdah nu este cunoscut."

49 În al-Awsaṭ, nr. 8236. Al-Ṭabarānī a spus: „Acest hadith nu se relatează de la Ibn ʿAbbās decât cu acest lanț. Hishām ibn ʿAmmār l-a transmis singur."

acestei lumi pe care le au, ținându-vă însă religia departe de ei?» Dar nu se va întâmpla astfel! După cum de pe arbustul de qatād nu se culeg decât spini, tot astfel din apropierea lor nu se culeg decât păcate."

Al-Tirmidhī[50] a relatat de la Abū Hurayrah că Profetul ﷺ a spus: „Cereți-I lui Allah să vă ocrotească de Groapa Tristeții." Ei au întrebat: „Mesager al lui Allah, ce este Groapa Tristeții?" El a răspuns: „O vale din Gheena de care Gheena însăși cere ocrotire de o sută de ori în fiecare zi." S-a întrebat: „Mesager al lui Allah, cine intră în ea?" El a răspuns: „Recitatorii care își arată faptele din fățărnicie."

Ibn Mājah[51] a relatat ceva asemănător și a adăugat: „Dintre recitatorii cei mai urâți de Allah sunt cei care îi vizitează pe conducătorii nedrepți."

Ceva asemănător s-a transmis și din hadithul lui ʿAlī[52], de la Profet ﷺ.

Unul dintre cele mai mari lucruri de care se teme pentru cel care intră la regii nedrepți este să le confirme minciunile și să-i ajute în nedreptatea lor, chiar și prin tăcerea în fața faptelor pe care ar trebui să le dezaprobe. Cel care intră la ei căutând cu înverșunare prestigiu și conducere nu îndrăznește să-i mustre. Poate chiar le înfrumusețează unele fapte urâte pentru a se apropia de ei, pentru a-și îmbunătăți poziția înaintea lor și pentru a fi ajutat de ei în scopul său.

---

50 În al-Jāmiʿ, nr. 2383. Al-Tirmidhī a spus: „Acesta este un hadith ḥasan gharīb."

51 În al-Sunan, nr. 256.

52 L-au relatat al-ʿUqaylī (2/241–242) și Ibn ʿAdī (4/139). În lanțul său se află Abū Bakr al-Dāhirī, despre care al-ʿUqaylī a spus că a relatat hadithuri fără temei și le-a atribuit unor oameni demni de încredere. Al-ʿUqaylī a menționat acest hadith printre ele.
Ibn ʿAdī a spus despre acest hadith: „Este fals."

53 În al-Musnad (4/243).

54 În al-Jāmiʿ, nr. 2259. Al-Tirmidhī a spus: „Acesta este un hadith ṣaḥīḥ gharīb. Nu îl cunoaștem din relatarea lui Misʿar decât pe această cale."

55 În al-Sunan al-Ṣughrā, nr. 4207.

Imamul Aḥmad[53], al-Tirmidhī[54], al-Nasāʾī[55] și Ibn Ḥibbān în Ṣaḥīḥ-ul său[56] au relatat de la Kaʿb ibn ʿUjrah că Profetul ﷺ a spus: „După mine vor fi conducători. Cel care intră la ei, le confirmă minciunile și îi ajută în nedreptatea lor nu este dintre ai mei și nici eu nu sunt dintre ai lui, iar el nu va veni la mine, la Bazin. Cel care nu intră la ei, nu îi ajută în nedreptatea lor și nu le confirmă minciunile este dintre ai mei, iar eu sunt dintre ai lui și el va veni la mine, la Bazin."

Imamul Aḥmad[57] a relatat sensul acestui hadith din hadithurile lui Ḥudhayfah, Ibn ʿUmar, Khabbāb ibn al-Aratt, Abū Saʿīd al-Khudrī și al-Nuʿmān ibn Bashīr — Allah să fie mulțumit de ei.

Mulți dintre înaintași îi opreau să intre la regi chiar și pe cei care voiau să le poruncească binele și să-i oprească de la rău.

Printre imamii care au oprit aceasta se află ʿUmar ibn ʿAbd al-ʿAzīz, Ibn al-Mubārak, al-Thawrī și alții.

Ibn al-Mubārak a spus: *„După noi, cel care poruncește binele și oprește răul nu este acela care intră la ei și le poruncește ori îi oprește, ci acela care se ține departe de ei."*

Pricina este teama de ispita intrării la ei. Când omul este departe de ei, sufletul îl poate face să creadă că le va porunci binele, îi va opri de la rău și le va vorbi cu asprime. Dar când îi vede de aproape, sufletul se apleacă spre ei, căci iubirea de prestigiu este ascunsă în suflet. Sufletul îi înfrumusețează aceasta, precum și lingușirea și purtarea blândă față de ei. Poate ajunge să se aplece spre ei și să-i iubească, mai ales dacă îl tratează cu bunăvoință, îl cinstesc, iar el primește aceasta. Așa i s-a întâmplat fiului lui Ṭāwūs cu unul dintre conducători, în prezența tatălui său, Ṭāwūs, care l-a mustrat pentru ceea ce făcuse.

Sufyān al-Thawrī i-a scris lui ʿAbbād ibn ʿAbbād, iar în scrisoarea sa se afla:

*„Ferește-te să te apropii de conducători ori să te amesteci cu ei în vreo treabă. Ferește-te să fii înșelat și să ți se spună: «Vei mijloci și vei apăra un nedreptățit ori vei înlătura o nedreptate.» Aceasta este o înșelătorie a lui Iblīs, pe care recitatorii nelegiuiți au luat-o drept*

56 După cum apare în al-Iḥsān, nr. 279, 282, 283 și 285.

57 În al-Musnad (2/95; 4/23 și 92; 4/267–268; 5/111 și 384; 6/395).

*scară. Profită de faptul că ești scutit de întrebări și de verdicte și nu te întrece cu ei în acestea. Ferește-te să fii dintre cei cărora le place ca oamenii să le pună în practică vorba, să o răspândească ori să o asculte și la care nemulțumirea se vede când acestea nu sunt făcute. Ferește-te de iubirea de conducere, căci unui om îi poate fi mai dragă iubirea de conducere decât aurul și argintul. Acesta este un subiect ascuns, pe care nu îl văd decât cei cu discernământ dintre învățații pricepuți să cerceteze asemenea lucruri. Cercetează-ți inima și făptuiește cu intenție curată. Să știi că s-a apropiat de oameni o vreme în care omul își va dori să moară. Pacea fie asupra ta."*

Din același capitol face parte și dezaprobarea faptului ca omul să se facă vestit înaintea oamenilor prin știință, renunțare la această lume și religiozitate ori arătându-și faptele, vorbele și darurile neobișnuite, ca să fie vizitat, ca oamenii să-i caute binecuvântarea și rugăciunea și să-i sărute mâna, în timp ce el iubește acestea, stăruie în ele, se bucură de ele ori caută mijloacele prin care să le dobândească.

De aceea, înaintașii evlavioși urau faima cât se poate de mult. Printre ei se aflau Ayyūb, al-Nakhaʿī, Sufyān, Aḥmad și alți învățați care îi călăuzeau pe oameni către Allah; la fel, al-Fuḍayl, Dāwūd al-Ṭāʾī și alții dintre cei care renunțau la această lume și Îl cunoșteau pe Allah. Își mustrau sufletele cu asprime și își ascundeau faptele cu cea mai mare grijă.

Un om a intrat la Dāwūd al-Ṭāʾī, iar el l-a întrebat ce l-a adus acolo. Omul a spus: *„Am venit să te vizitez."* El i-a răspuns: *„Tu ai făcut un bine, căci ai vizitat de dragul lui Allah. Cât despre mine, mă gândesc ce voi întâlni mâine, când mi se va spune: «Cine ești tu, ca să fii vizitat? Ești dintre cei care au renunțat la această lume? Nu, pe Allah! Ești dintre cei care se închină mult? Nu, pe Allah! Ești dintre cei evlavioși? Nu, pe Allah!»"* A înșirat astfel mai multe însușiri bune, apoi a început să se mustre: *„Dāwūd! În tinerețe ai fost nelegiuit, iar când ai îmbătrânit ai devenit fățarnic. Cel fățarnic este mai rău decât cel nelegiuit."*

Muḥammad ibn Wāsiʿ spunea: *„Dacă păcatele ar avea miros, nimeni nu ar putea sta lângă mine."*

Când cineva intra la Ibrāhīm al-Nakhaʿī în timp ce citea din exemplarul Coranului, el îl acoperea.

Când Uways și alții dintre cei care renunțau la această lume erau recunoscuți într-un loc, plecau de acolo.

Mulți dintre înaintași nu voiau să li se ceară să se roage pentru alții și îi spuneau celui care le cerea aceasta: *„Tocmai mie?!"*

Aceasta a fost relatată de la ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, Ḥudhayfah ibn al-Yamān — Allah să fie mulțumit de amândoi — și de la Mālik ibn Dīnār.

Al-Nakhaʿī nu voia să i se ceară să se roage pentru alții.

Un om i-a scris lui Aḥmad, cerându-i să se roage pentru el, iar Aḥmad a spus: *„Dacă noi ne rugăm pentru acesta, cine se va ruga pentru noi?!"*

Unuia dintre regi i-au fost descrise un om evlavios și străduința sa în închinare, iar regele a hotărât să-l viziteze. Când acesta a aflat, s-a așezat pe marginea drumului și a început să mănânce. Regele a ajuns la el în această stare, l-a salutat, iar omul i-a răspuns la salut și a continuat să mănânce mult, fără să-i dea atenție. Regele a spus: *„Nu este niciun bine în acesta"* și s-a întors. Atunci omul a spus: *„Lauda Îi aparține lui Allah, care l-a îndepărtat de mine în timp ce mă dezaprobă."*

Acesta este un capitol foarte vast.

Aici există un lucru subtil: omul se poate ponegri înaintea oamenilor, dorind să le arate că se socotește smerit, ca astfel să se înalțe în ochii lor și să fie lăudat. Aceasta este una dintre formele ascunse ale fățărniciei, asupra căreia înaintașii evlavioși au atras atenția.

Muṭarrif ibn ʿAbd Allāh ibn al-Shikhkhīr a spus: *„Ajunge ca laudă de sine să te ponegrești în public, de parcă ai urmări să-ți înfrumusețezi sufletul prin ponegrirea lui. Înaintea lui Allah, aceasta este nechibzuință."*

# 5 Rădăcina lăcomiei și adevărata înălțare

Din cele arătate s-a lămurit că iubirea de avere și de conducere, precum și goana după ele, strică religia omului până când nu mai rămâne din ea decât ceea ce voiește Allah, așa cum a înștiințat Profetul ﷺ.

Rădăcina iubirii de avere și de prestigiu este iubirea acestei lumi, iar rădăcina iubirii acestei lumi este urmarea poftelor.

Wahb ibn Munabbih a spus: *„Din urmarea poftelor vine dorința pentru această lume; din dorința pentru ea vine iubirea de avere și de prestigiu; iar din iubirea de avere și de prestigiu vine socotirea celor interzise drept îngăduite."*

Acestea sunt cuvinte frumoase. Deținătorul averii și al prestigiului este mustrat pentru râvna sa după această lume, iar râvna pentru această lume vine din urmarea poftelor. Poftele îndeamnă la râvnirea acestei lumi și la iubirea averii și a prestigiului în ea, în timp ce teama de Allah împiedică urmarea poftelor și oprește iubirea acestei lumi.

Allah Preaînaltul spune:

﴿فَأَمَّا مَن طَغَىٰ وَءَاثَرَ ٱلْحَيَوٰةَ ٱلدُّنْيَا فَإِنَّ ٱلْجَحِيمَ هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِۦ وَنَهَى ٱلنَّفْسَ عَنِ ٱلْهَوَىٰ فَإِنَّ ٱلْجَنَّةَ هِىَ ٱلْمَأْوَىٰ﴾

*„Cât despre cel care a întrecut măsura și a ales viața acestei lumi, Focul îi va fi adăpost. Iar celui care s-a temut de înfățișarea înaintea Domnului său și și-a oprit sufletul de la poftă, Paradisul îi va fi adăpost."*[58]
**Coran, 79:37–41**

Allah Preaînaltul i-a descris în mai multe locuri din Cartea Sa pe oamenii Focului prin averea și puterea lor. El spune:

﴿وَأَمَّا مَنْ أُوتِىَ كِتَٰبَهُۥ بِشِمَالِهِۦ فَيَقُولُ يَٰلَيْتَنِى لَمْ أُوتَ كِتَٰبِيَهْ وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ يَٰلَيْتَهَا كَانَتِ ٱلْقَاضِيَةَ مَآ أَغْنَىٰ عَنِّى مَالِيَهْ هَلَكَ عَنِّى سُلْطَٰنِيَهْ﴾

*„Cât despre cel căruia i se va da cartea în mâna stângă, el va spune: «Vai mie! De nu mi s-ar fi dat cartea și de nu aș fi știut care este socoteala mea! De-ar fi fost moartea sfârșitul! Averea mea nu mi-a fost de niciun folos, iar puterea mea a pierit!»"*[59]
**Coran, 69:25–29**

Să știi că sufletul iubește înălțarea și superioritatea față de cei asemenea lui. De aici iau naștere trufia și invidia. Omul cu judecată se întrece însă pentru înălțarea nepieritoare, care dăinuie

58 Al-Nāziʿāt, 79:37–41.
59 Al-Ḥāqqah, 69:25–29.

și în care se află mulțumirea lui Allah, apropierea de El și vecinătatea Sa. El nu dorește înălțarea trecătoare, după care urmează mânia și nemulțumirea lui Allah, coborârea și înjosirea robului, îndepărtarea de Allah și alungarea de la El. Această înălțare trecătoare este cea condamnată: semeția și trufia fără drept pe pământ.

Înălțarea dintâi și râvna pentru ea sunt însă lăudate. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَفِي ذَٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ ٱلْمُتَنَٰفِسُونَ﴾

*„Pentru aceasta să se întreacă cei care se întrec!”*[60]
**Coran, 83:26 — fragment**

Al-Ḥasan a spus: *„Dacă vezi un om întrecându-se cu tine pentru această lume, întrece-te cu el pentru Viața de Apoi.”*

Wuhayb ibn al-Ward a spus: *„Dacă poți face astfel încât nimeni să nu te întreacă în drumul către Allah, fă-o!”*

Muḥammad ibn Yūsuf al-Aṣbahānī, cel mult închinător, a spus: *„Dacă un om ar auzi despre cineva ori ar cunoaște pe cineva mai ascultător de Allah decât el și inima i s-ar frânge, aceasta nu ar fi de mirare.”*

Un om i-a spus lui Mālik ibn Dīnār: *„Am văzut în vis un vestitor care striga: «Oameni, plecarea! Plecarea!» Dar nu am văzut pe nimeni plecând în afară de Muḥammad ibn Wāsiʿ.”* Atunci Mālik a strigat și a leșinat.

Prin urmare, întrecerea și căutarea înălțării în treptele nepieritoare ale Vieții de Apoi sunt legiuite, la fel și râvna pentru ele, prin urmarea mijloacelor care duc la acestea. Omul nu trebuie să se mulțumească cu o treaptă de jos câtă vreme poate ajunge mai sus.

Cât despre înălțarea trecătoare, care se sfârșește și îi aduce mâine celui care o deține durere, regret, umilință, înjosire și micșorare, aceasta este cea la care se cuvine să renunțe și de care trebuie să se îndepărteze.

Există mai multe mijloace care ajută la renunțarea la ea:

60 Al-Muṭaffifīn, 83:26.

Unul este ca robul să cugete la sfârșitul rău, în Viața de Apoi, al prestigiului dobândit în această lume prin dregătorie și conducere de către cel care nu îi împlinește drepturile. Un altul este să cugete la pedeapsa nedrepților, a celor care tăgăduiesc și a celor care Îi dispută lui Allah mantia măreției.

În al-Sunan, de la Profet ﷺ, se transmite: *„Cei trufași vor fi adunați în Ziua Învierii asemenea furnicilor mici, dar cu înfățișare de oameni. Umilința îi va învălui din toate părțile. Vor fi mânați către o închisoare din Gheena numită Būlas. Focul focurilor îi va acoperi și li se va da să bea din scursura oamenilor Focului, țînat al-khabāl."*

L-au relatat al-Tirmidhī[61] și alții[62], din hadithul lui ʿAmr ibn Shuʿayb, de la tatăl său, de la bunicul său, de la Profet ﷺ.

Într-o relatare a altuia, pe o altă cale, acest hadith cuprinde: *„Oamenii îi vor călca în picioare."*

Într-o altă relatare, pe o altă cale, se spune: *„Djinnii, oamenii și animalele îi vor călca în picioare până când Allah va judeca între robii Săi."*

Un om i-a cerut lui ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el — voie să le povestească oamenilor. El i-a spus: *„Mă tem că le vei povesti, apoi te vei înălța în sinea ta deasupra lor, până când Allah te va pune sub picioarele lor în Ziua Învierii."*

Un alt mijloc este ca robul să cugete la răsplata celor care se smeresc pentru Allah în această lume, fiind înălțați în Viața de Apoi. Căci pe cel care se smerește pentru Allah, El îl înalță.

Un altul — care nu stă în puterea robului, ci ține de harul și mila lui Allah — este ceea ce Allah le dă, în schimb, robilor Săi care Îl cunosc și renunță la averea și prestigiul trecătoare. El le dă încă din această lume cinstea temerii de El și respectul oamenilor față de ei, în cele văzute, iar înlăuntru le dă dulceața cunoașterii, a credinței și a ascultării.

---

61 În al-Jāmiʿ, nr. 2492. Al-Tirmidhī a spus: „Acesta este un hadith ḥasan ṣaḥīḥ." A se vedea documentarea acestui hadith în lucrarea mea Ahwāl al-Nār, capitolul „Închisoarea Focului".

62 L-au relatat Aḥmad în al-Musnad (2/179) și al-Nasā'ī în al-Kubrā, după cum apare în Tuḥfat al-Ashrāf, nr. 8800.

Aceasta este viața bună pe care Allah a făgăduit-o oricărui credincios, bărbat ori femeie, care face fapte bune. Această viață bună nu au gustat-o regii acestei lumi și nici cei care dețin conducerea și râvnesc la prestigiu. Ibrāhīm ibn Adham a spus: *„Dacă regii și fiii regilor ar ști starea în care ne aflăm, s-ar lupta cu noi pentru ea cu săbiile."*

Cel căruia Allah îi dă aceasta este atât de preocupat de ea, încât nu mai caută prestigiul trecător și conducerea pieritoare. Allah Preaînaltul spune:

﴿وَلِبَاسُ ٱلتَّقۡوَىٰ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ﴾

*„Veșmântul temerii de Allah, acela este mai bun."*[63]
**Coran, 7:26 — fragment**

El mai spune:

﴿مَن كَانَ يُرِيدُ ٱلۡعِزَّةَ فَلِلَّهِ ٱلۡعِزَّةُ جَمِيعًا﴾

*„Cel care dorește măreția, a lui Allah este măreția în întregime."*[64]
**Coran, 35:10 — fragment**

În unele relatări se spune că Allah, Cel Măreț și Preaînalt, zice: *„Eu sunt Cel Puternic. Cel care dorește putere să asculte de Cel Puternic. Iar cel care dorește cinstea și prestigiul acestei lumi și ale Vieții de Apoi să se țină de teama de Allah."*

Ḥajjāj ibn Arṭāh spunea: *„Iubirea de prestigiu m-a ucis."* Sawwār i-a răspuns: *„Dacă te-ai teme de Allah, ai dobândi cinste."*

În acest sens, poetul spune:

*Teama de Allah este cu adevărat cinstea și noblețea,*
*iar iubirea ta pentru această lume este umilința și boala.*

*Robul temător de Allah nu are nicio lipsă,*
*dacă împlinește teama de El, chiar dacă țese ori pune ventuze.*

63 Al-Aʿrāf, 7:26.
64 Fāṭir, 35:10.

Ṣāliḥ al-Bājī a spus: *„Ascultarea este o stăpânire, iar cel ascultător de Allah este un conducător pus deasupra conducătorilor. Oare nu vezi respectul față de el din piepturile lor? Dacă vorbește, îi primesc vorba, iar dacă poruncește, îl ascultă."* Apoi spunea: *„Celui care Te-a slujit bine și căruia i-ai dăruit iubirea Ta i se cuvine să-i supui pe tirani, încât să se teamă de el. Respectul față de el din piepturile lor vine din teama de Tine din inima sa. Tot binele pe care îl primesc apropiații Tăi vine de la Tine."*

Unul dintre înaintașii evlavioși a spus: *„Cine este mai fericit prin ascultare decât cel ascultător? Tot binele se află în ascultare! Cel care Îl ascultă pe Allah este rege în această lume și în Viața de Apoi."*

Dhū al-Nūn a spus: *„Cine este mai cinstit și mai puternic decât cel care s-a dedicat Celui în mâna Căruia se află stăpânirea tuturor lucrurilor?"*

Muḥammad ibn Sulaymān, conducătorul Basrei, a intrat la Ḥammād ibn Salamah și s-a așezat înaintea lui, întrebându-l. I-a spus: *„Abū Salamah, de ce, de fiecare dată când te privesc, tremur de teamă înaintea ta?"* El a răspuns: *„Pentru că, atunci când învățatul caută prin știința sa Fața lui Allah, toate lucrurile se tem de el. Dar dacă urmărește să-și înmulțească prin ea comorile, el se teme de toate lucrurile."*

De aici sunt și cuvintele unuia dintre ei: *„Pe măsura temerii tale de Allah se tem făpturile de tine; pe măsura iubirii tale de Allah te iubesc făpturile; și pe măsura preocupării tale cu Allah se preocupă făpturile de treburile tale."*

Într-o zi, ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el — mergea, iar în urma sa se aflau oameni dintre marii muhājirūn. Când s-a întors și i-a văzut, au căzut în genunchi, din teamă respectuoasă față de el. Atunci ʿUmar a plâns și a spus: *„O, Allah, Tu știi că eu mă tem de Tine mai mult decât se tem ei de mine. Iartă-mă!"*

Al-ʿUmarī, cel care renunțase la această lume, a plecat la Kūfah, la al-Rashīd, ca să-l povățuiască și să-l oprească de la rău. Când oștenii lui al-Rashīd au auzit de sosirea sa, spaima i-a cuprins atât

de tare, încât nici dacă ar fi venit asupra lor o oaste dușmană de o sută de mii de oameni nu s-ar fi înspăimântat mai mult.

Nimeni nu îndrăznea să-l întrebe pe al-Ḥasan, din respect față de el. Însoțitorii săi apropiați se adunau și își cereau unii altora să-i pună o întrebare. Dar când ajungeau la adunarea sa, nu îndrăzneau să-l întrebe. Uneori rămâneau astfel un an întreg, din respect pentru el.

Tot astfel, oamenii se temeau să-l întrebe pe Mālik ibn Anas. Un poet a spus despre el:

*Lasă întrebarea fără răspuns, iar nimeni nu revine, din respect,*
*în timp ce întrebătorii își pleacă bărbile.*

*Lumina demnității și cinstea stăpânirii temerii de Allah:*
*el impune respect, deși nu deține putere.*

Yazīd al-ʿUqaylī spunea: *„Cine caută prin știința sa Fața lui Allah Preaînaltul, Allah Își îndreaptă Fața către el și îndreaptă către el inimile robilor. Iar de la cel care făptuiește pentru altcineva decât Allah, El Își întoarce Fața și întoarce de la el inimile robilor."*

Muḥammad ibn Wāsiʿ a spus: *„Când robul își îndreaptă inima către Allah, Allah îndreaptă către el inimile credincioșilor."*

Abū Yazīd al-Bisṭāmī a spus: *„Am divorțat de această lume de trei ori, definitiv, fără cale de întoarcere, și am venit singur la Domnul meu. L-am chemat, cerându-I ajutor: «Dumnezeul meu, Te chem cu ruga celui căruia nu i-a mai rămas nimeni în afară de Tine.» Când El a cunoscut sinceritatea rugii din inima mea și faptul că nu mai nădăjduiam în mine însumi, primul răspuns la această rugă a fost să mă facă să uit cu totul de mine și să așeze făpturile înaintea mea, deși eu mă îndepărtam de ele."*

Oamenii veneau din țări îndepărtate să-l viziteze. Când a văzut mulțimea lor îngrămădindu-se în jurul său, a spus:

*De-aș ajunge un lucru*
*care să nu fie socotit drept ceva!*

*Am ajuns stăpân pentru toți,*
*pentru că Ție Îți sunt rob.*

*În inimă se află lucruri*
*care nu pot fi numărate.*

*Dar ascunderea stării mele*
*mi se cuvine mai mult și mai stăruitor.*

Wahb ibn Munabbih i-a scris lui Makḥūl: *„După acestea: prin știința ta văzută ai dobândit prestigiu și poziție înaintea oamenilor. Caută, prin știința lăuntrică, poziție și apropiere înaintea lui Allah. Să știi că una dintre cele două poziții o împiedică pe cealaltă."*

Înțelesul este că știința văzută — învățarea legilor și a regulilor, verdictele, povestirile, predicile și cele asemenea, care sunt văzute de oameni — îi aduce celui care o deține poziție și prestigiu înaintea lor. Știința lăuntrică, așezată în inimi — cunoașterea lui Allah, teama de El, iubirea Sa, conștiința că El veghează, apropierea sufletească de El, dorul de întâlnirea cu El, încrederea în El, mulțumirea cu hotărârea Sa, îndepărtarea de câștigul trecător al acestei lumi și îndreptarea către comoara nepieritoare a Vieții de Apoi — îi aduce celui care o deține poziție și apropiere înaintea lui Allah. Una dintre cele două poziții o împiedică pe cealaltă.

Cel care se oprește la poziția sa înaintea făpturilor și este preocupat de prestigiul lumesc dobândit înaintea lor prin știința văzută, având drept grijă păstrarea, întreținerea și sporirea acestei poziții și temându-se să nu o piardă — aceasta va fi partea sa de la Allah și îl va despărți de El. Așa cum a spus unul dintre ei: *„Vai celui a cărui parte de la Allah este această lume!"*

Al-Sarī al-Saqaṭī se minuna de știința lui al-Junayd, de frumusețea vorbirii sale și de repeziciunea răspunsului. Într-o zi, după ce îl întrebase despre o chestiune, iar el răspunsese corect, i-a spus: *„Mă tem ca partea ta din această lume să nu fie limba ta."* Al-Junayd nu înceta să plângă din pricina acestor cuvinte.

Cel care se preocupă să-și sporească poziția înaintea lui Allah prin știința lăuntrică pe care am descris-o ajunge la Allah. Atunci este preocupat de El, în loc de orice altceva, și aceasta îl ține departe de căutarea unei poziții înaintea făpturilor. Cu toate acestea, Allah îi dă poziție în inimile oamenilor și prestigiu

înaintea lor, chiar dacă el nu dorește aceasta și nu se oprește la ea. Dimpotrivă, fuge cât poate de mult, de teamă ca făpturile să nu-l despartă de Cel Adevărat, a Cărui măreție este slăvită.
Allah Preaînaltul spune:

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ سَيَجۡعَلُ لَهُمُ ٱلرَّحۡمَٰنُ وُدّٗا﴾

*„Celor care cred și fac fapte bune, Cel Milostiv le va dărui iubire."*[65]
**Coran, 19:96**

Adică în inimile robilor Săi.

Într-un hadith se spune: „Când Allah iubește un rob, strigă: *«Jibrīl, Eu îl iubesc pe cutare.»*

Atunci Jibrīl îl iubește, apoi îl iubesc locuitorii cerului, după care îi este rânduită primire bună pe pământ."

Hadithul este cunoscut și este relatat în al-Ṣaḥīḥ.[66]
În orice caz, căutarea prestigiului Vieții de Apoi aduce cu sine și prestigiul acestei lumi, chiar dacă omul nu îl dorește și nu îl caută. Căutarea prestigiului acestei lumi împiedică prestigiul Vieții de Apoi și nu se întâlnește cu el. Fericit este cel care alege ceea ce rămâne în locul a ceea ce piere. În hadithul lui Abū Mūsā, Profetul ﷺ a spus:

*„Cel care își iubește această lume își vătămează Viața de Apoi, iar cel care își iubește Viața de Apoi își vătămează această lume. Alegeți, așadar, ceea ce rămâne în locul a ceea ce piere."*

L-au relatat imamul Aḥmad[67] și alții.[68]

---

65 Maryam, 19:96.

66 L-a relatat al-Bukhārī, nr. 3209.

67 În al-Musnad (4/412).

68 L-au mai relatat ʿAbd ibn Ḥumayd în al-Musnad, nr. 568; al-Quḍāʿī în Musnad al-Shihāb, nr. 418; al-Baghawī în Sharḥ al-Sunnah, nr. 4038; al-Ḥākim în al-Mustadrak (4/308); și al-Bayhaqī în al-Sunan al-Kabīr (3/370). Al-Ḥākim l-a declarat autentic.

Cât de frumoase sunt cuvintele lui Abū al-Fatḥ al-Bustī:

*Două lucruri despărțite, pe care nu le vei vedea*
*râvnind să se amestece și să se întâlnească:*

*căutarea Vieții de Apoi, alături de conducere și înălțare.*
*Lasă, așadar, ceea ce piere pentru ceea ce rămâne.*

S-a încheiat explicarea hadithului. Lauda Îi aparține lui Allah în orice stare. Allah să-l binecuvânteze pe stăpânul nostru Muḥammad, familia și toți însoțitorii săi.

# Indice


avere 1–5, 7–10, 20, 31
lăcomie 5, 7
mulțumirea cu puțin 6
prestigiu 1–3, 10–14, 26, 28, 31, 35, 38–39
Viața de Apoi 4, 21, 33–34, 36, 39

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

# Pericolul goanei după avere și prestigiu

Comentariul lui Ibn Rajab la pilda celor doi lupi flămânzi. O cercetare a felului în care lăcomia, dorința de prestigiu și căutarea faimei pot vătăma sinceritatea și religia omului.

Autor: Ibn Rajab al-Ḥanbalī

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro